



Alueellinen opiskeluhoolto- suunnitelma 2023-2026

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa
Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli
Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna
Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki
Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi |
www.etelasavonha.fi

Sisällysluettelo

Johdanto	2
1 Koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmat.....	3
2. Opiskeluhoitopalvelujen alueellisen toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet	3
3 Suunnitelma hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä opiskeluhoillon kokonaisuuden toteuttamiseksi	4
3.1 Opiskeluhoillon järjestäminen ja yhdyspinnat	4
3.2 Alueellinen opiskeluhoillon yhteistyöryhmä.....	4
3.3 Koulutuksenjärjestäjäkohtaiset opiskeluhoillon ohjausryhmät	4
3.4 Oppilaitoskohtaiset opiskeluhoitoryhmät.....	5
3.5 Yhteisöllinen opiskeluhoito	6
3.5.1 Terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastus.....	7
3.5.2 Yhteistyö nivelvaiheissa - esi- ja perusopetus, toinen aste.....	8
3.6 Yksilökohtainen opiskeluhoito.....	9
3.6.1 Kouluterveydenhuollon yksilökohtaiset tehtävät	10
3.6.2 Opiskeluterveydenhuollon yksilökohtaiset tehtävät	10
3.6.3 Kuraattorin ja psykologin palvelut.....	10
3.6.4 Opiskeluhoitopalveluiden rooli pedagogisessa tuessa.....	11
3.6.5 Opiskeluhoitopalveluiden rooli muissa tilanteissa.....	11
4 Hyvinvointialueen alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmista ilmenneet arviot opiskeluhoitopalvelujen kokonaistarpeesta ja muut mahdollisesti tarvittavat toimenpiteet	11
4.1 Resurssien arviointiin tarvittavat tiedot ja niiden koonti	12
4.2 Suunnitelma opiskeluhoitopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta	12
4.3 Esiopetusyksikkö/Koulu/oppilaitoskohtaisten tarpeiden huomiointi	13
4.4 Opiskeluhoitopalveluiden toimitilat.....	14
5 Toimenpiteet alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi	14
Liite1 Linkkejä dokumentissa viitattuihin lomakkeisiin	16
Liite 2 Alueellisen opiskeluhoillon yhteistyöryhmän vuosikello	17
Lähteet:	18

Johdanto

Hyvinvointialueella tulee olla valtuustokausittainen alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma hyvinvointialueen vastuulla olevien opiskeluhoitopalvelujen järjestämiseksi. Tavoitteena on, että koulutuksen järjestäjien ja hyvinvointialueen yhteistyö sujuu mahdollisimman sujuvasti ja hyvin niin että oppilaat ja opiskelijat saavat yhdenvertaiset ja tasalaatuiset palvelut tarpeidensa mukaisesti.

Alueellisessa opiskeluhoitosuunnitelmassa määritellään opiskeluhoitopalvelujen alueellisen toteuttamisen tavoitteet ja periaatteet sekä toimet niiden toteuttamiseksi ja seuraamiseksi. Suunnitelmassa on myös määritelty hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien väliset yhteistyötavat opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi ja toimenpiteet alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi.

Suunnitelma perustuu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:ssä tarkoitettuihin hyvinvointialueen alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmiin. Alueelliseen suunnitelmaan kirjataan alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmista ilmenneet arviot opiskeluhoitopalvelujen kokonaistarpeesta ja muista mahdollisista tarvittavista toimenpiteistä ja suunnitelmat opiskeluhoitopalveluiden voimavarojen kohdentamisesta. Alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma liitetään lastensuojelulain 12 §:n 3 momentissa tarkoitettuun alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Suunnitelma hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa ja se tarkastetaan tarvittaessa.

Tämä suunnitelma on laadittu Etelä-Savon alueellisessa yhteistyöryhmässä, jossa on edustus hyvinvointialueen lisäksi kaikilta alueella toimivilta koulutuksen järjestäjiltä huoltajista, oppilaista ja opiskelijoista. Pohjatyö tehtiin yhteistyöryhmästä nimettyjen henkilöiden kesken ja sitä kommentoitiin ja täydennettiin koko yhteistyöryhmässä ryhmätyömenetelmiä käyttäen. Lopuksi koottiin suunnitelma vielä kommentoitavaksi koko ryhmälle, jossa on kaikkien organisaatioiden edustus ja vietiin hyväksyttäväksi hyvinvointialueen valtuustolle.

1 Koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmat

Koulutuksen järjestäjät laativat opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmat. Sen tulee sisältää opiskeluhoollon toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi. Nämä suunnitelmat luovat pohjaa alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman tekemiseen, arviointiin ja päivittämiseen. Arviot opiskeluhoitopalveluiden tarpeesta tehdään ja toimitetaan keväisin alueellisen opiskeluhoollon yhteistyöryhmän sihteerille ja sitä kautta yhteistyöryhmälle tarkasteltavaksi.

Hyvinvointialue toimii yhteistyössä koulutuksen järjestäjien, lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden, huoltajien ja muiden tahojen kanssa myös osallistumalla opetussuunnitelmien ja muiden suunnitelmien laatimiseen, mm. opiskeluhoollon, oppimisen tuen sekä kodin ja koulun yhteistyön osalta sekä osallistumalla koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen.

2. Opiskeluhoitopalvelujen alueellisen toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet

Opiskeluhoitopalveluiden toimintaa ohjaaviksi, keskeisiksi periaatteiksi valittiin neljä asiaa, joiden katsotaan olevan olennaisia alueellisen opiskeluhoitosuunnitelmassa määritellyn tavoitteen saavuttamiseksi (kts johdanto). Ne on kuvattu taulukossa (1)

Taulukko 1. Opiskeluhoitopalvelujen alueellisen toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet

Osallisuus ja yhteistoiminta	Suunnitelman tekemiseen ja sen seurantaan osallistuu kattavasti opiskeluhoollon toimijoita Yhteistyötä tehdään kaikilla tasoilla ** (*arjen toiminnasta strategiseen suunnitteluun) Viestitään hyvin kaikilla tasoilla **
Sitoutuminen	Hyvinvointialue ja sen palveluiden tuottajat sekä koulutuksen järjestäjät sitoutuvat: <ul style="list-style-type: none">• suunnitelman tavoitteisiin ja toimenpiteisiin sekä• osallistuvat aktiivisesti suunniteltujen toimenpiteiden/tehtävien tekemiseen.
Yhdenvertaisuus	Opiskeluhoollon resurssien käytön kriteerit ovat alueellisesti yhtenäiset
Lakisääteisten palvelujen turvaaminen	Arvioidaan säännöllisesti ja resurssit järjestetään yksikkökohtaisesti yhtenäisiä kriteereitä käyttäen

3 Suunnitelma hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi

3.1 Opiskeluhuollon järjestäminen ja yhdyspinnat

Kuvio 1. Opiskeluhuollon kokonaisuus. Lähde: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/opiskeluhuolto>



3.2 Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä

Alueellinen yhteistyöryhmä on koulutuksen järjestäjien ja hyvinvointialueen yhteistyöelin, joka käsittelee hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien välisiä opiskeluhuollon yhteistyökysymyksiä ja valmistelee alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman hyvinvointialueen aluevaltuustolle. Se myös seuraa suunnitelman toteutumista, mutta ei ohjaa varsinaisesti opiskeluhuollon kokonaisuutta. Etelä-Savon alueellisen yhteistyöryhmän toiminta on määritelty tässä suunnitelmassa.

3.3 Koulutuksenjärjestäjäkohtaiset opiskeluhuollon ohjausryhmät

Etelä-Savon hyvinvointialueella toimii koulutuksenjärjestäjien opiskeluhuollon ohjausryhmiä. Koulutuksen järjestäjillä voi olla myös yhteisiä ohjausryhmiä. Ryhmät ovat monialaisia eli niissä on

myös opiskeluhoitopalveluiden ammattilaiset edustettuna. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoiton ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti niin, että ryhmän on mahdollista toteuttaa sen lakisääteistä tehtävää. Koulutuksen järjestäjät toimivat kokoon kutsujana sekä sopivat kokousaikataulut. Kokouksista tuodaan tarvittaessa asioita alueellisen yhteistyöryhmän tietoon ja käsiteltäväksi. Asiat ilmoitetaan alueellisen yhteistyöryhmän sihteerille vähintään kaksi viikkoa ennen kokousta.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoiton ohjausryhmään kuuluu:

- Koulutuksen ja opetuksen järjestäjän tai järjestäjien edustajat,
- hyvinvointialueen opiskeluhoitopalveluiden edustajina ovat opiskeluhoiton esihenkilöt, jotka nimeävät ryhmään muut ammattilaiset niin, että ohjausryhmässä on edustus kaikilta niiltä koulutusasteilta, joita ryhmä koskee.
- tarvittaessa mukaan kutsutaan yhteistyöverkoston edustajia (esim. Lastensuojelu, lapsiperheiden sosiaalityö, neuvola, lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut, seurakunta, Ankkuri -työryhmä, nuorisotoimi, Ohjaamo)
- Opiskelijoiden ja huoltajien edustus.

Opiskeluhoiton ohjausryhmän tehtävät voivat olla yhdistettynä muun lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvän ryhmän tehtävien kanssa. Tällaisia yhdistelmiä voidaan muodostaa esim. lakisääteisen nuorten ohjaus- ja palveluverkoston tai Etelä-Savon lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa määritellyn ns. LAPE-työryhmän kanssa.

3.4 Oppilaitoskohtaiset opiskeluhoitoryhmät

Esiopetusyksikön, koulu ja oppilaitoksen opiskeluhoiton suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa monialainen oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä tai muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitos/koulukohtainen ryhmä. Oppilaitoskohtaista opiskeluhoitoryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja, joka toimii kokoon kutsujana.

Esiopetuksella voi olla joko yksikkökohtaisia tai usean yksikön yhteisiä opiskeluhoitoryhmiä tai ne voivat osallistua perusopetuksen koulun opiskeluhoitoryhmään. Asia riippuu siitä, miten ja missä esiopetus on järjestetty. Opetushallitus on ohjeistanut tarkemmin opiskeluhoitoryhmän tehtävistä. Kokouksista tuodaan tarvittaessa asioita alueellisen yhteistyöryhmän tietoon ja käsiteltäväksi. Asiat ilmoitetaan alueellisen yhteistyöryhmän sihteerille vähintään kaksi viikkoa ennen kokousta.

Oppilaitoskohtaisella opiskeluhooltoryhmällä voi olla erilaisia koulutuksenjärjestäjäkohtaisia nimityksiä kuten yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR) tai jokin varhaiseen puuttumiseen viittaava nimi kuten aluevarpu (usean esiopetusyksikön yhteinen opiskeluhooltoryhmä).

Opiskeluhooltoryhmän kokoonpanosta, toimintatavoista ja tehtävistä päätetään paikallisesti. Ryhmän kokoonpano perustuu koulutuksen järjestäjän ja opiskeluhooltopalveluista vastaavien tahojen yhteiseen päätökseen.

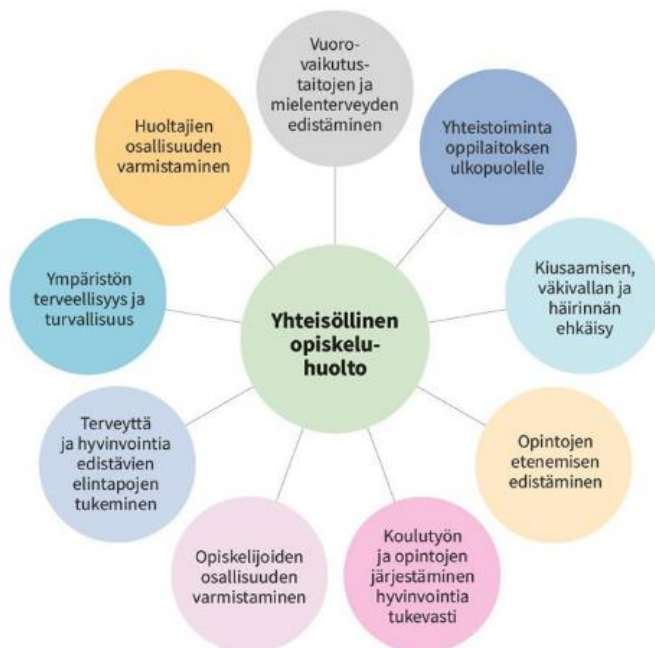
Opiskeluhooltoryhmän tehtävänä on suunnitella, toteuttaa, arvioida ja kehittää opiskeluhoollon kokonaisuutta ja erityisesti yhteisöllistä työtä. Ryhmä on kokoonpanoltaan monialainen eli ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä psykologi- ja kuraattoripalvelujen ammattilaisia. Koska ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisöllisyyden edistäminen, on välttämätöntä, että ryhmään kuuluvat myös oppilaiden, opiskelijoiden ja esiopetuksen ja koulujen osalta huoltajien edustus.

Opiskeluhooltoryhmän työskentely on yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää. Työn kohteena voi olla ryhmä, luokka tai koko yhteisö. Asioita käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla, eikä ryhmä koskaan käsittele yksittäistä oppilasta tai opiskelijaa koskevaa asiaa.

3.5 Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan koulun tai oppilaitoksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, vuorovaikutusta, osallisuutta, ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta ja esteettömyyttä. Hyvinvointia edistävä yhteisöllinen opiskeluhoolto kohdistuu koko opiskeluyhteisöön. Opiskeluhoolto voidaan myös kohdentaa tietyille luokka-asteille tai ryhmille, esimerkiksi koulun aloittamis- tai päätösvaiheeseen tai tunnistetun ryhmään liittyvän ongelman perusteella.

Yhteisöllinen opiskeluhooltotyö koostuu muun muassa seuraavista asioista (kuva THL.fi):



Yhteisöllisen opiskeluhooltotyön sisältöalueita.

Jokaisella oppilaitoksessa työskentelevällä on velvollisuus edistää oppilaiden, opiskelijoiden ja koko koulu- ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä huoltajien kanssa. Ensisijainen vastuu yhteisön hyvinvoinnista on rehtorilla ja opetus- ja ohjaushenkilöstöllä. Opiskeluhooltopalvelujen työntekijät eli psykologit, kuraattorit, terveydenhoitajat ja lääkärit osallistuvat yhteisölliseen opiskeluhooltotyöhön oppilaitoskohtaisen opiskeluhooltoryhmän lukuvuosisuunnitelman mukaisesti. Oppilaitoskohtainen opiskeluhooltoryhmä vastaa opiskeluhoollon kokonaisuuden suunnittelusta, kehittämisestä ja arvioinnista esiopetusyksikössä, koulussa ja oppilaitoksessa. Yhteisöllisen opiskeluhoollon toimeenpano on ryhmän keskeinen tehtävä, eli vastuu siitä, että henkilöstö yhdessä opiskelijoiden ja huoltajien kanssa edistää suunnitelmallisesti yhteisön hyvinvointia.

3.5.1 Terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastus

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta. Tehtävää toteutetaan tarkastamalla oppilaitokset kolmen vuoden välein (terveydenhuoltolaki 1326/2010).

Oppilaitosten terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastus tehdään yhteistyössä eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa (asetus 338/2011). Se on useiden eri viranomaisten vastuulla. Yhteistyö edellyttää toimivia rakenteita sekä yhteistä sopimista toimintatavoista ja vastuista. Opiskeluhuollon ohjausryhmässä tai sen asettamassa työryhmässä sovitaan tarkastusten monialaisesta toteuttamisesta sekä keskinäisestä työn ja tehtävien jaosta eri toimijoiden kesken.

Terveys- ja hyvinvoinnin laitos on määritellyt tarkastuksen toteuttamisen tavan ja asiat sekä sen ketä siihen osallistuu. Tarkastuksen ja seurannan tiedot, löydökset ja sovitut toimet dokumentoidaan tähän tarkoitukseen laadituille sähköisille lomakkeille. (linkki liite 1) Ne kokoavat tarkastuksen sisällön yhteen oppilaitoksen näkökulmasta. Dokumentit jaetaan kaikille toimijoille. Tarkastustyöryhmän tehtävänä on raportoida keskeiset tulokset koulutuksen järjestäjän opiskeluhuollon ohjausryhmälle. Mikäli tarkastettavia kohteita on useita, voidaan raportointi tehdä lukuvuosittain. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto huolehtii tarkastusten aikataulutuksesta ja työryhmien kokoon kutumisesta sekä asiakirjojen arkistoinnista.

3.5.2 Yhteistyö nivelvaiheissa - esi- ja perusopetus, toinen aste.

Nivelvaiheella tarkoitetaan tässä lapsen siirtymistä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, esiopetuksesta kouluun, toiselle opettajalle, luokka-asteelle tai toiseen kouluun. Koulunkäynnin tai opiskelun kannalta tarpeellisen tiedon siirtäminen nivelvaiheissa on tärkeää, jotta pystytään huomioimaan oppilaan/opiskelijan vahvuudet ja tuen tarpeet alusta asti. Yhteiset käytännöt nivelvaiheiden huomioimisessa mahdollistavat oppilaan/opiskelijan koulu-/opiskelupolun ja oppimisen kokonaisvaltaisen seurannan ja auttavat yleisen, tehostetun tai erityisen tuen tarpeiden määrittelyssä. Siirryttäessä toiseen vaiheeseen aloitetut tukitoimet jatkuvat tarpeen vaatiessa myös seuraavassa vaiheessa.

Kouluilla on velvollisuus siirtää opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toiselle opetuksen järjestäjälle tai toisen asteen koulutuksen järjestäjälle salassapidon estämättä tai viipymättä. Opiskeluhoitopalveluja ovat koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut.

Opiskeluhuollon järjestämiseksi keskeistä on koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen välisen tiedon luovutuksen toteuttaminen säädösten mukaisesti ja sujuvasti. Opiskeluhuoltorekisteriin sisältyvistä tiedoista ja niiden luovuttamisesta säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa.

Asiakkaiden eri rekistereissä olevia salassa pidettäviä tietoja voidaan luovuttaa opiskeluhuoltopalvelujen välillä ainoastaan lakiin perustuen tai asiakkaan/huoltajan suostumuksella. Linkki suostumuslomakkeeseen liitteenä (1).

Opiskeluhoitolain (1287/2013) 23§ 2mom mukaan opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Opiskeluhoitolain 23§ 3mom mukaan jos opiskelija siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, aikaisemman koulutuksen järjestäjän on pyydettävä opiskelijan taikka, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa suostumus siihen, että uudelle koulutuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhuollon jatkuvuuden kannalta.

- Opiskeluhuollon monialaisen asiantuntijaryhmän vastuhenkilö kirjaa oppilaan/opiskelijan opiskeluhuollon järjestämisen ja toteuttamisen kannalta välttämättömät tiedot opiskeluhuoltokertomukseen. Rekisterinpitäjänä on koulutuksen järjestäjä.
- Opiskeluhoitoa toteuttavat terveydenhuollon ammattihenkilöt kirjaavat opiskelijan yksilökohtaista työtä koskevat tiedot potilasasiakirjoihin. Rekisterinpitäjänä on hyvinvointialue.
- Opiskeluhoitoa toteuttavat kuraattorit kirjaavat opiskelijan yksilökohtaista työtä koskevat tiedot sosiaalihuollon asiakasasiakirjoihin. Rekisterinpitäjänä on hyvinvointialue.

3.6 Yksilökohtainen opiskeluhoito

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäisille oppilaille ja opiskelijoille annettavia koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa. Monialainen oppilas/opiskelijakohtainen asiantuntijaryhmä kootaan tarvittaessa tuen tarpeen ja muodon suunnittelua varten

oppilaan/opiskelijan suostumuksen mukaisesti. Opiskelijat ja huoltajat ovat vahvasti osallisina yksilökohtaisessa opiskeluhoitotyössä ja heillä on oikeus vaikuttaa siihen läsnäolijoihin. Opettajat ovat avainhenkilöitä opiskelijan tuen tarpeen tunnistamisessa. Opettajan näkökulmaa tarvitaan myös tilanteen tarkemmassa selvittelyssä sekä tuen suunnittelussa ja järjestämisessä. Lisäksi monialaiseen asiantuntijaryhmään kutsutaan tarvittaessa myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia (esimerkiksi kutsutaan mielenterveys- ja päihdepalvelujen työntekijän/ asiantuntija arvioimaan kyseisten palvelujen tarvetta).

3.6.1 Kouluterveydenhuollon yksilökohtaiset tehtävät

Kouluterveydenhuollon yksilökohtaisiin tehtäviin sisältyvät oppilaan terveydentilan seuraaminen ja edistäminen, mikä toteutetaan terveystarkastusten sekä terveysneuvonnan ja ohjauksen keinoin.

Tuen tarve pyritään tunnistamaan varhain ja tarvittaessa ohjataan tarpeen mukaisiin palveluihin. Vanhempien kasvatustehtävän tukeminen on yksi kouluterveydenhuollon päätehtävistä. Aikuisperuskoulun oppilaat kuuluvat kouluterveydenhuollon piiriin.

3.6.2 Opiskeluterveydenhuollon yksilökohtaiset tehtävät

Opiskeluterveydenhuollon yksilökohtaisiin tehtäviin sisältyvät opiskelijan terveydentilan seuraaminen ja edistäminen sekä tuen tarpeen tunnistaminen ja tuen järjestäminen.

Lisäksi opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen järjestäminen mukaan lukien mielenterveys- ja päihdetyö, seksuaaliterveyden edistäminen sekä suun terveydenhuolto.

3.6.3 Kuraattorin ja psykologin palvelut

Opiskeluhoollon kuraattorin ja psykologin yksilökohtaisilla palveluilla edistetään oppimista, hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Opiskelijan perheen ja muiden läheisten kanssa tehdään tarvittaessa yhteistyötä. Opiskelijalla on mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt.

Opiskeluhuollon **kuraattori** tarjoaa ohjausta ja tukea erityisesti perhetilanteeseen, vuorovaikutukseen ja sosiaalisiin suhteisiin liittyvissä asioissa. **Psykologin** yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtävät liittyvät muun muassa opiskelijan yksilölliseen oppimiseen, mielenterveyden edistämiseen ja tukemiseen sekä psykologiseen arviointiin.

3.6.4 Opiskeluhoitopalveluiden rooli pedagogisessa tuessa

Esiopetuksen opetussuunnitelmassa on kasvun ja oppimisen tuki ja perusopetuksen opetussuunnitelmassa oppimisen ja koulunkäynnin tuki. Arjessa puhutaan usein kolmiportaisesta tuesta eli yleisestä, tehostetusta ja erityisestä tuesta. Tuen tarpeen arviointiin ja sen järjestämiseen kuuluu useita vaiheita, jotka on toteutettava monialaisesti opiskeluhoitopalveluiden kanssa. Asiasta riippuu, mitä ammattilaisia arviointiin tarvitaan. Tuen arviointi ja järjestäminen perustuu perusopetuslakiin ja sen tarjoaminen ja järjestäminen oppilaalle on velvoittavaa.

3.6.5 Opiskeluhoitopalveluiden rooli muissa tilanteissa

Opetushallituksen eri koulutusasteille kohdennetuissa määräyksissä on kohtia, joissa koulun henkilöstöä veloitetaan ottamaan opiskeluhoitopalvelut mukaan tilanteen arviointiin, selvittämiseen tai jälkihoitoon. Tällaisia ovat esimerkiksi tietyt kurinpitomenettelytilanteet.

4 Hyvinvointialueen alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmista ilmenneet arviot opiskeluhoitopalvelujen kokonaistarpeesta ja muut mahdollisesti tarvittavat toimenpiteet

Koulutuksen järjestäjän tulee opiskeluhoitosuunnitelmassaan tehdä arvio opiskeluhoitopalveluiden kokonaistarpeesta yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksen mukaiseksi kohdentamiseksi. Arvioon sisältyvät yksilökohtaisen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Koulutuksen järjestäjät toimittavat koosteen hyvinvointialueelle, jossa arvioidaan opiskeluhoitopalvelujen kokonaistarvetta ja muita mahdollisesti tarvittavia toimenpiteitä perusteluineen. Näiden perusteella hyvinvointialue jakaa

käytössä olevia resursseja niin että tarpeet tulisi mahdollisimman hyvin huomioitua. Kappaleessa on kuvattu arvioinnin kriteerit.

4.1 Resurssien arviointiin tarvittavat tiedot ja niiden koonti

Jokainen koulutuksen järjestäjä ilmoittaa seuraavan lukuvuoden lapsi- ja oppilas/opiskelijaennusteet toukokuun alkuun mennessä hyvinvointialueelle. Samalla ilmoitetaan esiopetuksen ja perusopetuksen tehostetun ja erityisen tuen tarpeessa olevien oppilaiden määrä, lisätuen tarpeen arvioinnin tueksi. Syyskuun loppuun mennessä ilmoitetaan vahvistetut oppilas-/opiskelijamäärät sekä tuen tarpeet hyvinvointialueelle. Hyvinvointialue kokoaa tiedon pyytämällä täyttämään sähköisen lomakkeen/kyselyn. Alueellisen opiskeluhoitoryhmän sihteeri pitää yllä listaa koulutuksen järjestäjien yhteyshenkilöistä, joille kysely osoitetaan. Yhteyshenkilön muuttuessa koulutuksen järjestäjä ilmoittaa uuden henkilön tiedot. Asia löytyy koottuna liitteestä 2.

Hyvinvointialue tekee toukokuussa resurssisuunnitelman seuraavalle lukuvuodelle ja sijoittaa ammattilaiset kouluille ja oppilaitoksiin. Kouluille/oppilaitoksiin sijoitetut henkilöt ilmoitetaan em. yhteyshenkilöille kesäkuussa. Lukuvuoden aikana tapahtuvista henkilömuutoksista ilmoitetaan suoraan koululle vaihtuvan työntekijän tai esihenkilön toimesta.

Työntekijöiden yhteystiedot ilmoitetaan Etelä-Savon hyvinvointialueen nettisivujen kautta, josta palvelutietovarannon (PTV) avulla henkilöt liitetään kouluille ja oppilaitoksiin.

<https://etelasavonha.fi/palvelut/opiskeluhoolto/kouluterveydenhuollon-palvelut/>

<https://etelasavonha.fi/palvelut/opiskeluhoolto/opiskeluterveydenhuollon-palvelut/>

4.2 Suunnitelma opiskeluhoitopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta

Hyvinvointialueella on tiukat taloudelliset rajoitukset ja voimavarojen kohdentaminen on siksi suunniteltava mahdollisimman hyvin ja alueellista yhdenvartaisuutta kunnioittaen. Opiskeluhoollossa on lakisääteiset mitoitukset psykologeille ja kuraattoreille sekä THL:n mitoitussuosituksiset terveydenhoitajille ja lääkäreille, ne on kuvattu taulukossa 2.

Voimavarojen kohdistamisessa pyritään 1) ensisijaisesti täyttämään mitoitukset ja 2) huomioimaan koulu/oppilaitoskohtaiset tarpeet. 3) Henkilöstövoimavaroja kuluttaa myös henkilöstön liikkuminen yksiköiden välillä sekä muut organisaation määrittämät työtehtävät. Tämä huomioidaan niin, että kyseisen ammattilaisen mitoitusmäärää vähennetään.

Lukuvuosittaisessa resurssien kohdentamisessa koetetaan välttää tarpeetonta henkilöstön vaihtamista yksiköstä toiseen, jotta oppilaiden/opiskelijoiden, perheiden ja henkilöstön kanssa luotu luottamus ei tarpeettomasti katkeaisi.

Taulukko 2. Lakisääteiset tai suositellut mitoitukset ammattiryhmittäin

Ammattiryhmä	mitoitus (oppilasta tai opiskelijaa per ammattilainen)
Psykologi	780
Kuraattori	670
Terveystenhoitaja/ kouluterveydenhuolto	460 (suositus)
Terveystenhoitaja/ opiskeluterveydenhuolto	570 (suositus)
Lääkäri	2100 (suositus)
Lääkäri (opiskeluterveydenhuolto)	1800 (suositus)

4.3 Esiopetusyksikkö/Koulu/oppilaitoskohtaisten tarpeiden huomiointi

Esiopetuksessa ja perusopetuksessa huomioidaan erityisesti oppimisen tuen tarpeen vaikutus opiskeluhuoltopalveluiden tarpeeseen. Tarvittaessa huomioidaan myös muita esille tuotuja seikkoja.

Esiopetus

Kasvun ja oppimisen tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Arvioissa ilmoitetaan lasten määrän lisäksi yksikön kasvun ja oppimisen tuen

- tehostetun tuen piirissä olevien lasten määrä.
- erityisen tuen piirissä olevien lasten määrä.

Perusopetus

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Näistä oppilas voi saada kerrallaan vain yhden tasoista tukea. Tukimuotoja ovat esimerkiksi tukiopeus, osa-aikainen erityisopetus, avustajapalvelut ja erityiset apuvälineet. Jokaisella tuen tasolla voidaan käyttää kaikkia eri tukimuotoja lukuun ottamatta erityisen tuen päätökseen perustuvaa erityisopetusta. Lisäksi oppilas voi saada perusopetuslaissa säädetyn oppimisen ja koulunkäynnin tuen rinnalla oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säädettyä yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Oppilashuoltopalveluiden voimavaroja voidaan kohdentaa mitoitusta enemmän, jos esiopetuksessa/kouluissa/ oppilaitoksissa on keskimääräistä enemmän tuen tarvetta.

Aikuisten perusopetuksessa ja nettiperuskoulussa sekä lukio-opetuksessa, jossa opiskellaan myös peruskoulujen loma-aikoina, huomioidaan ympärivuotinen tarve erityisesti kuraattori- ja psykologipalveluille.

4.4 Opiskeluhoitopalveluiden toimitilat

Henkilöstön työtiloista ja niiden käytöstä sovitaan yhteistyössä koulutuksen järjestäjän ja Eloisan esihenkilöiden ja tilapalvelun kanssa. Opiskeluhoitopalveluiden on oltava oppilaille ja opiskelijoille helposti saavutettavissa. Mikäli oppilaitoksessa ei ole tiloja opiskeluhoitopalveluille, palvelut on järjestettävä oppilaitoksen välittömässä läheisyydessä. Koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus tarjota opiskeluhoitopalveluiden järjestämiseksi tarkoitukseen soveltuvat tilat hyvinvointialueen opiskeluhoitopalveluiden henkilöstön käyttöön. Hyvinvointialue maksaa tilojen käytöstä koulutuksen järjestäjälle. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 9 § sekä Hallituksen esitys 19/2022).

5 Toimenpiteet alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi

Suunnitelman toteutumisen seurannasta vastaa alueellinen opiskeluhoillon yhteistyöryhmä, joka kokoontuu kolme kertaa vuodessa. Ryhmän toiminta on ohjaavaa ja tapaamisiin tuotetaan raportit suunniteltujen toimien toteutumisista ja arvioinnit.

Opiskeluhoillon eri työryhmistä esiin nousseet asiat pyydetään toimittamaan alueellisen yhteistyöryhmän sihteerille kaksi viikkoa ennen kokousta.

Tapaamisten tarkoitus ja aikataulu:

Elokuu

Tavoite

Kaikilla on tiedossa opiskeluhoitopalveluiden resurssit ja ennakkonäkemys seuraavan lukuvuoden tehtävistä ja haasteista sekä jokainen tietää roolinsa, milloin tarvitsee reagoida ja miten.

Kokouksen asiat

- Eri opiskeluhoitoyhteistyöryhmistä ja muista työryhmistä esiin nousseet asiat
- käydään läpi alkavan lukuvuoden tilanne opiskeluhoitoyhteistyön osalta mm. miten resurssit on saatu riittämään.
- arvio tulevan lukuvuoden haasteista ja niihin varautuminen.
- sovitaan toiminnan painopisteet ja mittarit tiedon seurantaan. vastuuhenkilöt sekä rajat ja tilanteen, mitkä ylittäessä tai milloin yhteistyöryhmä kootaan ylimääräiseen tapaamiseen.

Tammikuu

Tavoite

Syyslukukausi on arvioitu. Kaikilla on tiedossa opiskeluhoitoyhteistyön tilanne lukukauden lopussa, onko jotain erityisiä toimia tehty. 2) kaikilla on ennakkonäkemys seuraavan lukukauden tehtävistä ja haasteista sekä jokainen tietää roolinsa, milloin tarvitsee reagoida ja miten.

Kokouksen asiat

- käydään läpi päättyvän lukukauden tilanne opiskeluhoitoyhteistyön osalta. Raportti sovitusta seurannoista, mitä haasteita on ollut, miten niihin on reagoitu, onko jotain mitä vielä pitää tehdä.
- arvio tulevan lukukauden haasteista ja niihin varautuminen.

Kesäkuu

Tavoite

Kevätlukukausi on arvioitu. Kaikilla on tiedossa opiskeluhoitoyhteistyön tilanne lukukauden lopussa, onko jotain erityisiä toimia tehty.

Kokouksen asiat

- käydään läpi päättyvän lukuvuoden tilanne opiskeluhoitoyhteistyön osalta. Raportti sovitusta seurannoista sekä mm. arvio miten resurssit on saatu riittämään, mitä haasteita on ollut, miten niihin on reagoitu, onko jotain mitä vielä pitää tehdä.
- alustava arvio tulevan lukuvuoden haasteista ja niihin varautuminen (tarkemmin elokuussa).

Liite1 Linkkejä dokumentissa viitattuihin lomakkeisiin

1) Suostumus opiskeluhoitopalvelujen yhteistyöhön.

[Suostumus opiskeluhoitopalvelujen yhteistyöhön \(2022, pdf\)](#)

[Käyttöohje Suostumus opiskeluhoitopalvelujen yhteistyöhön -lomakkeelle \(2022, pdf\)](#)

[Consent for cooperation between student welfare services \(2022, PDF\)](#)

2) Koulun/oppilaitoksen terveellisyden- ja turvallisuuden tarkastus

<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/opiskeluhoito/yhteisollinen-opiskeluhoito/terveellisyyden-turvallisuuden-ja-hyvinvoinnin-tarkastus>.

[Lomakkeet oppilaitoksen terveellisyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastamiseen ja seurantaan.](#)

Liite 2 Alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän vuosikello

Kuukausi	tapahtuma/ tehtävä	vastuuhenkilö/ järjestäjä	huomioitavaa!
Elokuu	Esiopetuksen/Koulujen/oppilaitosten oppilas/opiskelijamäärien ja tuen tarpeen ilmoittaminen opiskeluhuollon esihenkilöille	koulutuksen järjestäjät ilmoittavat, hyvinvointialue kokoaa tiedon	tarvittaessa päivitetään myös kesken lukuvuotta, jos tulee olennaisia muutoksia.
	Työntekijöiden sijoittuminen kouluihin ja oppilaitoksiin	*opiskeluhuollon esihenkilöt * myös koulu/opis järjestäjät (mm. tilojen suunnittelun osalta)	ilmoitetaan Eloisan nettisivuilla- koulujen yhteydessä (PTV*)
marraskuu	Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän kokous	Puheenjohtaja / sihteeri	Asialistalle toimitettavat asiat 2 vko ennen kokousta sihteerille
	Seuranta raporttien materiaalit yhteistyöryhmälle	opi-esihenkilöt / koulu/opis järjestäjät	tietojen lähettäminen 1.12 mennessä, alueellisen opiskeluhuollon työryhmän sihteerille.
Joulukuu	2-31.12 Seuranta raporttien koonti yhteistyöryhmälle	eloisan opiskeluhoitopalvelut/ esihenkilöt	
Tammikuu	Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän kokous	Puheenjohtaja / sihteeri	Asialistalle toimitettavat asiat 2 vko ennen kokousta sihteerille
huhtikuu	Esiopetuksen/Koulujen/oppilaitosten oppilas/opiskelijamääräennusteiden ja tuen tarpeen ilmoittaminen opiskeluhuollon esihenkilöille.		
toukokuu	Seuranta raporttien materiaalit yhteistyöryhmälle	opiskeluhuollon esihenkilöt / koulutuksen järjestäjät	tietojen lähettäminen 1.12 mennessä, alueellisen opiskeluhuollon työryhmän sihteerille.
	15-31.5. Seuranta raporttien koonti yhteistyöryhmälle	eloisan opiskeluhuollon esihenkilöt	
Kesäkuu	Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän kokous	Puheenjohtaja / sihteeri	Asialistalle toimitettavat asiat 2 vko ennen kokousta sihteerille
	Kuntien opiskeluhoitosuunnitelmat lähetys opiskeluhuollon esihenkilöille	koulutuksen järjestäjät	
	koonti hyvinvointialueen kokonaistarpeesta	eloisan opiskeluhoitopalvelut/ esihenkilöt	koulutussuunnitelmista ilmenneet arviot
	alustavat opiskeluhuollonhuollon henkilöstösijoittelut yksiköihin	eloisan opiskeluhoitopalveluiden esihenkilöt	

Lähteet:

Hietanen-Peltola, M. & Korpilahti, U. (toim.) (2015) [Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos. Opas ympäristön ja yhteisön monialaiseen tarkastamiseen](#). THL, Ohjaus 7. [THL:n kirjakaupassa](#)

Suunnitelmaa ohjaavat lait ja asetukset:

- [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 \(Finlex\)](#)
- [Terveystieteiden tutkimuskeskuslaki 1326/2010 \(Finlex\)](#)
- [Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011 \(Finlex\)](#)
- [Laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta 695/2019 \(Finlex\)](#)
- [Perusopetuslaki 628/1998 \(Finlex\)](#)
- [Lukiolaki 714/2018 \(Finlex\)](#)
- [Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet \(2014\) \(Opetushallitus\)](#)
- [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet \(2014\) \(Opetushallitus\)](#)
- [Ammatillisten perustutkintojen perusteet \(Opetushallitus\)](#)
- [Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019 \(Opetushallitus\)](#)
- [Lastensuojelu laki 417/2007 \(Finlex\)](#)
- [Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992 \(Finlex\)](#)
- [Sosiaalihuoltolaki 1301/2014 \(Finlex\)](#)
- [Tietosuojalaki 1050/2018 \(Finlex\)](#)

Hallituksen esitys 19/2022

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_19+2022.aspx

Opetushallitus

opiskeluhuollon kokonaisuus <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/opiskeluhoolto>

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos

<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/opiskeluhoolto>

Valtioneuvosto

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162957/STM_2021_14_J.pdf?sequence=4&isAllowed=y

<https://www.julkari.fi/handle/10024/146482>